

SADRŽAJ

1. Uvod.....	2
2. Tvorba riječi – općenito.....	2
3. Imenice.....	5
4. Tvorba imenica.....	5
5. Zaključak.....	14
6. Literatura.....	15

1. Uvod

U ovom radu ću pisati o tvorbi imenica. U jeziku se promjena oblika riječi po kojoj dobivamo nove riječi naziva tvorba riječi.

Imenice se tvore na različite načine, što ću nadalje i objasniti.

2. Tvorba riječi – općenito

Tvorba riječi je dio gramatike koji proučava načine kojima na osnovi dosadašnjih riječi nastaju nove. Sve riječi kojima je postanak sa gledišta suvremenog jezika nejasan, nazivaju se netvorbene riječi. Naziv netvorbena riječ označuje one riječi koje tvorbeno ne možemo rastavljati na manje dijelove.

Netvorbene riječi su i one riječi kojima možemo naslutiti jedan dio, ako je drugi nejasan, npr. pridjevi glomazan, jasan, kivan, nujan, prazan, prijesan, udoban, sitan... Netvorbene su riječi iako imaju zajednički dio (-an). Kad taj dio odbacimo, dio koji ostaje, nije jasan onako kao što je u jadan, pametan, željan.

U tvorbi riječi sudjeluju sve morfološke veze. Tvorenica koja pritom nastaje može pripadati istoj morfološkoj vrsti, ali i ne mora. Tako od glagola nastaju glagoli, npr. od pisati – dopisati, ispisati, napisati, opisati, otpisati, potpisati, prepisati, pripisati, propisati itd. Od imenica nastaju imenice; cvijet – cvjetić, cvijeće...

IZVOĐENJE je takav način tvorbe u kojoj nova riječ nastaje na osnovi jedne riječi tako da se iza osnove dodaju nove jedinice koje same nisu riječ ni njezina osnova.

Budući da za onoga tko je sretan, kažemo sretnik, odnosno da sretnik znači – sretan čovjek, postanak te riječi prikazujemo ovako:

osnova + dodatak > nova riječ

sretn- + -ik > sretnik

U tvorbi riječi postoje sufiksalna tvorba i prefikasalna.

SUFIKS je dodatak koji se u tvorbi novih riječi dodaje iza osnove (niz glasova zajedničkih osnovnoj riječi i tvorenici), a sam nije riječ ni njezina osnova. Riječ nastala od osnove i sufiksa zove se izvedena riječ ili izvedenica, a takav način tvorbe izvođenje ili sufiksalna tvorba.

osnova sufiks

star -ac starac

mlad -ost mladost

PREFIKS je prijedlog i niječnica ne kao tvorbena jedinica ispred riječi. Naziva se još i predmetak. Takav način tvorbe se zove prefiksalna tvorba.

Kao prefiksi dolaze prijedlozi: bez, do, iz, mimo, na, nad, o, od, pod, pred, pri, s, uz, za. Niječnica ne i prefiksne jedinice koje ne dolaze kao samostalne riječi: pa-, pra-, pre-, pro-, raz-, su-. Zbog toga su prefiksi u većini samostalne riječi, prefiksnu tvorbu ubrajamo u slaganje.

zamirisati znači početi mirisati

nahvatiti - II - dovoljno uhvatiti

Često se prefiksna tvorba udružuje sa sufiksalsnom, tj. na osnovu se istodobno dodaje i prefiks i sufiks.

more > primorje

glava > uzglavlje

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com